

Del dine internationale erfaringer med dine kolleger

På Dansk Friskoleforenings hjemmeside kan du finde et link til International Portal. International Portal er stedet, hvor friskoleforeningens Internationale Udvalg stiller værktøjer til rådighed for skoler og lærere, som på forskellig måde arbejder med eller har planer om at påbegynde et arbejde med "det internationale" på deres skole.

Udover at bidrage med praktiske oplysninger håber Internationalt Udvalg også, at portalen fremover skal blive et vindue ud i verden, hvor lærere og elever fortæller om netop deres erfaringer med at inddrage det internationale i arbejdet på deres skole. Det være sig rejser, udvekslinger, virtuelle kontakter, job-swops, temaforløb, besøg udefra, elev- eller medarbejderaktiviteter på alle alders- og klassetrin – i det hele taget aktiviteter, der måtte spænde fra ganske korte arrangerer eller forløb til længerevarende projekter med mange implicerede.

Har du brug for rådgivning i forbindelse med dit arbejde med det internationale, så må du gerne i første omgang sende en mail til os herom.

Vi opfordrer hermed alle, som har lyst til at dele deres erfaringer med andre til at sende en omtale af deres projekt, rejse eller aktivitet til os. Teksten må højst fylde 400 ord, gerne være ledsaget af en illustration og være forsynet med navn og adresse på afsenderskole og evt. lærer. Vil du gerne dele en aktivitet med andre, som kræver mere spaltepads, er vi selvfølgelig også interesserede i at høre fra dig.

Teksten skal sendes til: christian.friborg@skolekom.dk, hvorefter den vil blive lagt ud på portalen.

Christian Friborg, Internationalt Udvalg

Åbningsperiode i 2011:
15. april – 16. oktober
Tlf. åben hele året:
9867 6362
e-mail: livo@livo.dk
www.livo.dk

- Bilfri og børnevenlig økologisk ø midt i Limfjorden
- Lejrskole og kurser med eller uden pension
- Veludstyret biologisk feltlaboratorium
- Lejrskolemappe med historie, biologi, geografi og opgaver

Huse fra 4-60 pers. I alt 275 senge.
Teltcamp, købmænd, kro og lystbådehavn.

Lad eleverne fortælle

Bryd de voksnes monopol på den mundtlige fortælling

Fortælling bliver ofte fremhævet som et af friskolernes centrale pædagogiske særkender, fordi det indeholder så meget af det grundtvig-koldske idegrundlag. Det taler til både elevernes følelse, fantasi og fornuft, og det foregår ofte i en levende vekselvirkning, hvor tilhørerne i form af spørgsmål og indskydelser er med til at præge fortællingen, som også tager udgangspunkt i deres alder, erfaring og modenhed. Den samme historie kan fortælles til både unge og gamle, fordi den kan tilpasses de forskellige aldre, det hele afhænger af fortællerens valg af temaer og sprog. Et andet vigtigt karakteristika er, at det er historien, som er i centrum, og ikke fortælleren eller tilhørerne, fordi det er vores kulturs historier, som har været fortalt gennem århundreder, og som indeholder de drømme, håb, værdier og erfaringer, der har præget generationerne før os. Det er i mødet med disse fortællinger, som indeholder de store livsspørgsmål, at børnene får sat ord og begreber på deres liv – og vel at mærke i en atmosfære af tillid, tryghed og gensidighed. Dette er nærmest en hellig søjle i friskolernes selvforståelse som en uskrevet og uimodsagt grundlov, og der har heller aldrig været stillet spørgsmål ved, at det var læreren eller skolelederen, som skulle varetage dette vigtige kulturformidlingsarbejde.

Hvorfor skal børnene ikke fortælle?

Når jeg i tidens løb har fortalt ikke-friskolemennesker om fortælling, så har et af de første spørgsmål altid været: "Hvornår lærer børnene så at fortælle?" og gang på gang har jeg måtte tilstå, at dette aldrig rigtig har fyldt i friskolen. Måske fordi tanken har været, at børn, som oplever fortællingen som et allestedsnærværende virkemiddel, selv begynder at fortælle; måske har man frygtet, at børnene begyndte at bruge fortællingen som selviscenesættende, eller måske har skoleformen, som har meget stærke patriarkalske træk, ikke ønsket at dele sit monopol på et usandsynligt stærkt virkemiddel med andre.

Undervisning i fortælling

I det forgangne skoleår fik jeg en 6.klasse til historie og kristendom. Det var en livlig klasse, og allerede efter den første time forstod jeg, at det ville blive svært at fastholde deres opmærksomhed og energi i fire ugentlige lektioner, hvis undervisningen skulle baseres på min fortælling alene, samt på foredrag og samtale. Derfor valgte jeg at præsentere eleverne for min idé, at de skulle fortælle to gan-

ge i løbet af året, en historisk og en kristendoms fortælling. Vi har længe haft vores egne fagplaner, og i dem fandt jeg hjælp til at finde de historier, som skulle fortælles i løbet af året. Jeg blev meget overrasket over elevernes positive reaktion, der var ikke nogen, som bad sig fristaget for at stå foran resten af klassen, de gik tværtimod ind i forløbet med åbent sind og godt humør. Først fik eleverne et lille fortællekursus, hvor de gennem små øvelser hele tiden fortalte for hinanden, to og to. Det gav nogle gode anledninger til at tale om, hvem der har ansvaret for, om en fortælling bliver god. De fik på et tidspunkt til opgave at fortælle om deres morgen, og tilhørerens opgave var at skulle vise uopmærksomhed. Alle oplevede, at det var umuligt at fortælle under de betingelser, og en sidegevinst var måske, at de også opdagede deres egen betydning for god undervisning!

Fortælling giver overblik og struktur

Historierne blev fordelt, jeg havde fundet materiale til dem om emnerne, og de skulle også fremstille en powerpoint-præsentation, som skulle supplere fortællingen. Eleverne læste og havde fået besked på, at de først måtte arbejde med computeren, når de havde fortalt mig historien i store træk, og her opdagede jeg for første gang, hvor meget overblik fortællingens struktur giver eleverne. Jeg har før ladet mine elever lave opgaver på papir eller i elektronisk form og gang på gang opdaget, at elevers manglende overblik har forfulgt dem under hele processen med opgaven og i sidste ende været stærkt medvirkende til, at det blev et dårligt produkt. Men for at fortælle havde de brug for overblik, for ellers ville historien ikke kunne fungere. Her var det også vigtigt, at vi brugte meget tid på at finde forskellene mellem et foredrag og en fortælling, på at diskutere hvilken synsvinkel, historien skulle fortælles fra, og hvor meget beskrivelser og detaljer kan skabe opmærksomhed og billeder hos tilhøreren.

Der er Spartacus!

Det var interessant at opleve skiftet og forandringerne hos eleverne.

De brugte deres arbejde med powerpoint-præsentationer på flere planer dels for at få noget fakta-viden, som de kunne supplere deres fortælling med, men også til at få skabt nogle billeder, som de kunne bruge til deres fortælling. De havde f.eks. brug for at vide, hvordan

en spartansk kriger så ud, hvad en falanks var, og hvordan bjergene og klipperne så ud ved Thermopylæpasset, hvor 300 spartanske krigere skulle forsøge at stoppe 100.000 persere, eller de skulle se billeder af Colosseum i Rom og læse om de forskellige måder, gladiatorerne kæmpede på, da de skulle fortælle om gladiatoren Spartacus og hans oprør mod Rom. Eleverne begyndte at fortælle, og der blev eksperimenteret meget med fortællevinkler og i at finde sit eget fortælleudtryk, men fælles for dem alle var fraværet af de store og lange beskrivelser, udsagnsordene dominerede klart over tillægsordene. Efter en fortælling gav tilhørerne feedback på fortællingen, og jeg blev gang på gang overrasket over elevernes gode iagttagelsesevner og nænsomme og positive måde at give kritik på. Det var også interessant at se, hvordan elevfeedbacken skærpede deres egne overvejelser over fortællingerne, og langsomt begyndte de at lade notaterne blive i tasken, holdt øjenkontakt med hele klassen, brugte fagter, de fleste stod op og snart voksede også mængden af tillægsord. I begyndelsen holdt de sig meget til fakta, men langsomt begyndte de også at meddigte efter devisen: "Det behøver ikke være sandt, men sandsynligt!" Og det foreløbige højdepunkt kom, da en af eleverne indledte sin fortælling med et højt og tydeligt: "Der er Spartacus!" og derefter ledte os gennem kampe i Roms Colosseum og til det endelige slag, hvor de sidste oprørere fanges af romerne og derefter korsfæstes til skræk og advarsel for alle, som drømte om at trodse Rom. Hele tiden set fra en af Spartacus' nærmeste venners og fortroliges synsvinkel.

En fortælling er lettere at huske end fakta

Da vi nåede marts, kunne vi se tilbage på fyrré fortællinger, som eleverne havde fremført på meget forskellig vis, vi havde været vidne til hinandens udvikling som fortællere, og der var blevet eksperimenteret med mediet på en nysgerrig måde, og sidst men ikke mindst, så havde de også øvet sig i at iagttage hinanden og give konstruktiv feedback på noget så personligt som hver enkelt elevs måde at fortælle på. Og på spørgsmålet om, hvad de syntes om forløbet, svarede de, at de bedre kunne huske historierne, og at variationen mellem de mange fortællere havde været spændende og afvekslende.

*Bent Hansen
Fortæller og lærer ved Odense Friskoleo*